

Beslut 2000/01

A överklagade ett beslut till länsrätten i enlighet med de regler som gällde när beslutet anslogs på församlingens anslagstavla.

Treveckorsfristen löpte dock ut efter relationsändringen mellan Svenska kyrkan och staten den 1 januari 2000 Länsrätten avvisade överklagandet. När A genom länsrättens beslut fick klart för sig att beslutet skulle överklagas inom kyrkan, gjorde han omedelbart en framställning till Domkapitlet. Framställningen kom emellertid in fem dagar för sent till domkapitlet, som därför avvisade framställningen. A har ansetts ha haft giltig ursäkt för dröjsmålet varför omprövning beviljats. 58 kap. 18 § andra stycket kyrkoordningen.

Meddelat 26/4-2000

Kyrkorådet i X pastorat beslutade den 9 december 1999 att pastorsexpeditionen skall hållas öppen för besökande helgfri tisdag och torsdag kl. 10–12 och 13–15 samt helgfri fredag kl. 10–12. Övrig tid inkluderande midsommarafton, julafton och nyårsafton skall expeditionen hållas stängd för besökande.

Det justerade protokollet från sammanträdet anslogs den 23 december 1999 och var uppsatt t.o.m. den 14 januari 2000. Det framgår inte av protokollet att någon särskild överklagandehänvisning skulle ha lämnats.

A överklagade beslutet till Länsrätten, som i beslut den 13 januari 2000 avvisade överklagandet.

I en skrivelse som kom in till Domkapitlet den 18 januari 2000 begärde A att domkapitlet skulle pröva kyrkorådets beslut. A anförde att kyrkorådets beslut stred mot föreskrifterna i förvaltningslagen (1986:223) om myndigheternas öppethållande.

Domkapitlet beslutade den 10 februari 2000 att avvisa framställningen. Som skäl för beslutet anförde domkapitlet följande.

Enligt 57 kap. 9 § kyrkoordningen skall en begäran om beslutsprövning ha kommit in till domkapitlet inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på församlingens, samfällighetens respektive stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats. Anslaget om protokollsjusteringen måste vara uppsatt på anslagstavlan under hela klagotiden för att tiden skall löpa ut. Om framställningen före klagotidens utgång har kommit in till församlingen, samfälligheten respektive stiftet i stället för till domkapitlet, skall den ändå prövas.

A:s framställning har kommit in till domkapitlet efter den 13 januari 2000 och således för sent. Den omständigheten att A först vände sig till länsrätten enligt den ordning som gällde före den 1 januari 2000 medför inte att hans framställning ändå skall prövas av domkapitlet.

A överklagade domkapitlets beslut och yrkade att Svenska kyrkans överklagandenämnd skulle upphäva avvisningsbeslutet och ge domkapitlet i uppdrag att pröva hans överklagande av kyrkorådets beslut.

I överklagandet anförde A att lagtext och övergångsbestämmelser inte helt entydigt utvisar hur ett beslut fattat före årsskiftet skall överklagas, när klagotiden sträcker sig över årsskiftet och således nya bestämmelser i fråga om överklagande av beslut träder i kraft. Tveksamhet om vart överklagandet skulle sändas ledde till tidsutdräkt. Han ansåg därför att det förelåg särskilda skäl som borde medföra att ärendet prövades i sak.

Svenska kyrkans överklagandenämnd (Robert Schött, Ragnar Persenius, Tor Frylmark, Madeleine Emmervall och Martin Olsson) anförde i beslut den 26 april 2000:

Före relationsändringen mellan Svenska kyrkan och staten den 1 januari 2000 gällde att varje församlingsmedlem hade rätt att få lagligheten av församlingens beslut prövad i enlighet med föreskrifterna i 22 kap. kyrkolagen (1992:300) genom att överklaga besluten till länsrätten.

För laglighetsprövningen gällde att ett överklagat beslut skulle upphävas om det

1. inte hade tillkommit i laga ordning,
2. hänförde sig till något som inte var en angelägenhet för församlingen,
3. hade fattats av ett organ som överskridit sina befogenheter, eller
4. stred mot någon lag eller författning.

Den klagande var tvungen att ange de omständigheter som han grundade sitt överklagande på inom klagotiden. Vid prövningen av överklagandet fick inte andra omständigheter beaktas än sådana som klaganden hänvisat till före klagotidens utgång. Klagotiden – tre veckor – beräknades från den dag då det hade tillkännagivits på församlingens anslagstavla att protokollet justerats.

Numera, från och med den 1 januari 2000, regleras möjligheterna för den som tillhör en församling att få församlingens beslut prövade av bestämmelserna om beslutsprövning i 57 kap. 8–19 §§ kyrkoordningen. Regleringen i kyrkoordningen stämmer i väsentliga delar överens med vad som gällde före relationsändringen.

Beslut av en församling prövas på begäran av den som tillhör församlingen. Domkapitlet avgör som första instans frågor om beslutsprövning. Ett beslut skall upphävas, om det

1. inte har tillkommit i rätt ordning,
2. hänför sig till något som inte är en angelägenhet för församlingen,
3. har fattats av ett organ som har överskridit sina befogenheter, eller
4. strider mot kyrkoordningen, någon annan kyrklig bestämmelse eller någon rättsregel som Svenska kyrkan har att följa.

Framställningen skall vara skriftlig och ges in till domkapitlet inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på församlingens anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats. Om framställningen före klagotidens utgång har kommit in till församlingen i stället för till domkapitlet, skall den ändå prövas.

A:s överklagande kom in till domkapitlet den 18 januari 2000, dvs. först efter det att den i kyrkoordningen föreskrivna klagotiden gått till ända. Kyrkoordningens bestämmelser medger inte att domkapitlet prövar en begäran om beslutsprövning när klagotiden har försuttits. Det kan således konstateras att domkapitlets avvisningsbeslut var korrekt.

Ett ärende får dock, enligt 58 kap. 18 § andra stycket kyrkoordningen, prövas på nytt trots att tiden för överklagande har försuttits, om det föreligger någon omständighet som utgör en giltig ursäkt för dröjsmålet. Som exempel på vad som utgör giltig ursäkt anges i motiven till kyrkoordningen att det har getts en felaktig eller missvisande upplysning om hur och när man klagat eller att en sådan upplysning inte har getts alls (CsSkr 1999:3 s. 2-333). Av bestämmelsens tredje stycke framgår att frågor om sådan omprövning enbart får prövas av Svenska kyrkans överklagandenämnd.

A överklagade kyrkorådets beslut genom en skrivelse som kom in till länsrätten den 4 januari 2000, dvs. inom treveckorsfristen. Reglerna om laglighetsprövning i 22 kap. kyrkolagen som gällde när beslutet fattades ersattes emellertid av regleringen i kyrkoordningen från och med den 1 januari 2000. Några övergångsbestämmelser som tar sikte på den aktuella situationen finns inte. När A genom länsrättens beslut den 13 januari 2000 fick klart för sig att kyrkorådets beslut skulle överklagas inom kyrkan, gjorde han omedelbart en framställning till Domkapitlet. Framställningen kom emellertid in fem dagar för sent till domkapitlet. Med hänsyn till de anförda omständigheterna får dock A anses ha haft giltig ursäkt för dröjsmålet. Därmed utgör ärendet ett sådant särskilt fall där omprövning enligt 58 kap. 18 § andra stycket kyrkoordningen bör ske.

Överklagandenämndens beslut: Överklagandenämnden beslutar med tillämpning av 58 kap. 18 § andra stycket kyrkoordningen att ärendet skall prövas på nytt och förordnar att Domkapitlet skall ta upp A:s begäran om beslutsprövning som om framställningen kommit in i rätt tid.

— — —

Sökord: Giltig ursäkt. Omprövning. Återställande av försutten tid.
Föredraget 2000-04-12, föredragande Lars Bjurstam, **ärendenummer** ÖN3-2000
Beslut 1/00